

Minister Klimatu i Środowiska

DLŁ-WNO.050.22.2024.RB
3018340.11812581.9884227
Warszawa, 21-04-2024

Pan
Szymon Hołownia
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

w odpowiedzi na interpelację Pana Posła Marka Rząsy w sprawie decyzji o wstrzymaniu lub ograniczeniu na pół roku wycinki lasów w okolicy Iwonicza-Zdroju, Bieszczad oraz reliktywnej Puszczy Karpackiej, K10INT974, przedstawiam poniższe informacje.

Pytanie nr 1. Czy w związku z zastosowaniem szczególnego rozwiązania i decyzją o wstrzymaniu lub ograniczeniu na pół roku wycinki lasów w okolicy Iwonicza Zdroju, Bieszczad, oraz reliktywnej Puszczy Karpackiej, przygotowano narzędzia wsparcia dla ludzi i podmiotów gospodarczych, które w związku z podjętymi decyzjami utraciły możliwość zarobkowania? Jeżeli nie, to czy takie rozwiązania zostaną przygotowane i wdrożone?

Obecne Kierownictwo Resortu, mając na uwadze oczekiwania społeczne wskazujące na potrzebę podjęcia pilnych interwencji w zakresie wzmocnienia ochrony lasów cennych przyrodniczo i ważnych społecznie, zdecydowało się na realizację działań w dwóch perspektywach czasowych. W dniu 8 stycznia br. Pani Minister Paulina Hennig-Kloska wydała polecenie o wstrzymaniu/ograniczeniu pozyskiwania drewna w lasach znajdujących się w zarządzie Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe (dalej Lasy Państwowe) w wybranych lokalizacjach określonych wraz z wytycznymi w załączniku do polecenia. Zaproponowane w poleceniu działania mają charakter pilotażowy. Było ono konieczne w celu ochrony objętych nim terenów przed bezpowrotną utratą walorów przyrodniczych i społecznych, do którego by doszło w wyniku wykonania planowanych rębni. Determinowało to niezwłoczność działania.

Wytyczne zostały przekazane Dyrektorowi Generalnemu Lasów Państwowych, który odpowiada za praktyczne wdrożenie polecenia. W tej kwestii przedstawiciele Ministra Klimatu i Środowiska ściśle współpracują z przedstawicielami Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych. W ramach tej współpracy wyjaśniane są wszelkie niepewności techniczne.

Ponadto, jeżeli zaistnieje taka potrzeba, zaproponowane działania zostaną usystematyzowane na kolejnym etapie.

W związku pojawiającymi się wyzwaniami w zakresie realizacji polecenia z dnia 8 stycznia br. wypracowano informacje, że ww. polecenie dotyczy wyłącznie wstrzymania działań z zakresu pozyskania drewna. Oprócz pozyskania drewna na wszystkich pozycjach można prowadzić prace, które nie wiążą się z pozyskaniem drewna, a służą w szczególności:

- hodowli lasu,
- ochronie przyrody,
- ochronie lasu i ochronie przeciwpożarowej,
- realizacji gospodarki łowieckiej,
- realizacji zadań z zakresu turystyki oraz utrzymania obiektów infrastruktury turystycznej i kontynuacji rozpoczętych inwestycji.

W szczególności polecenie z dnia 8 stycznia 2024 r. roku nie wprowadza ograniczeń dotyczących:

- użytkowania dróg, prowadzenia gospodarki łąkowo-rolnej, dzierżaw gruntu na cele rolnicze, wystawiania pasiek, w tym na gruntach leśnych,
- realizacji remontów, napraw, utrzymania drożności istniejących rowów, jak również realizacji inwestycji w infrastrukturę istniejących dróg i szlaków, które są niezbędne do przemieszczania się ludności, transportu surowca drzewnego, ochrony przeciwpożarowej, zapewnienia bezpieczeństwa publicznego oraz wykonywania przez uprawnione organy Państwa wszelkich działań wynikających z obowiązków tychże organów, a które przebiegają przez tereny wyłączone z użytkowania lub o ograniczonym użytkowaniu,
- kontynuacji zadań obligatoryjnych i fakultatywnych wynikających z planów zadań ochronnych (PZO) dla obszarów Natura 2000 (np. koszenie, wypas, itp.), z wyjątkiem zadań skutkujących pozyskaniem drewna,
- utrzymywania infrastruktury krytycznej (gazociągi, rurociągi itp.), linii energetycznych, utrzymania pasa granicznego w stanie bez drzew, dopuszczenie dotyczy również przekazywania terenów pod zaplanowane inwestycje celu publicznego,
- przemieszczania surowca z pozycji nieobjętych ograniczeniem przez drogi i szlaki operacyjne przebiegające przez powierzchnie wyłączone z użytkowania lub o ograniczonym użytkowaniu, jak również realizacji zrywki i wprowadzenia do ewidencji pozyskanego drewna, w przypadku, gdy na powierzchniach

wyłączonych z użytkowania znajduje się surowiec drzewny pozyskany przed dniem 8 stycznia 2024 r.

Możliwe są również niezbędne prace służące zapewnieniu bezpieczeństwa publicznego oraz ochrony życia, zdrowia i mienia, prace związane z utrzymaniem pasa drogi granicznej, jak również niezbędne prace związane z monitoringiem i prognozowaniem zagrożeń dla drzewostanów, także gdy metodyka wymaga ścinania drzew próbnych, pod warunkiem przekazania następczej informacji o takich przypadkach z zachowaniem drogi służbowej. W takich przypadkach należy pozostawić biomasę na gruncie do naturalnej mineralizacji.

W razie ujawnienia pilnych okoliczności, które wymagałyby zastosowania odstępstwa od polecenia, Ministerstwo Klimatu i Środowiska skierowało prośbę do Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych o przekazywanie informacji wraz z opisem sytuacji, propozycją rozwiązania i uzasadnieniem. Wyjaśniam również, że w uzasadnionych sytuacjach istnieje możliwość modyfikacji ograniczeń. Podstawą do odstępstwa są w szczególności zidentyfikowane w terenie potrzeby ochrony lasu, ochrony przyrody, jak również trwające projekty inwestycyjne.

Ponadto, w przypadku Nadleśnictwa Bircza wyjaśniono wprost, że w nadleśnictwie (w strefie objętej moratorium o powierzchni 4 004,05 ha) nie ma przeciwwskazań dla prowadzenia gospodarki leśnej, włącznie z pozyskaniem drewna, pod warunkiem prowadzenia prac w sposób niezagrażający funkcjom wodo- i glebochronnym, tj. wdrożenia zaproponowanych modyfikacji sposobu prowadzenia prac odnoszących się do całej strefy oraz poszczególnych zabiegów.

Ograniczenia dotyczące sposobu użytkowania rębego (np. odnoszące się do dopuszczalnych rębni) nie ograniczają stosowania innych zabiegów. W przypadku wszystkich pozycji objętych poleceniem z dnia 8 stycznia 2024 roku, dla których wprowadzono ograniczenia dotyczące użytkowania rębego, nie ma przeciwwskazań dla prowadzenia innych zabiegów, w tym trzebieży i czyszczeń.

Jednocześnie chciałbym zaznaczyć, że Ministerstwo Klimatu i Środowiska prowadzi rozmowy z Ministerstwem Rozwoju i Technologii mające na celu wypracowanie rozwiązań do przekwalifikowania profilu działalności zakładów usług leśnych np. w kierunku prowadzenia prac ochronnych na terenach leśnych, a także uruchomienia przez Ministerstwo Rozwoju i Technologii mechanizmów wsparcia finansowego dla przedsiębiorstw. Ministerstwo Klimatu i Środowiska prowadzi również rozmowy z Lasami Państwowymi nad zmianą systemu sprzedaży drewna, która poprawi sytuację przedsiębiorców z branży drzewnej. W dniu 15 marca br. Pani Minister Paulina Hennig-

Kloska ogłosiła „Pakiet dla przemysłu drzewnego”, który zawiera rekomendacje dotyczące zmian w gospodarce leśnej w Polsce tj.:

1. Zwiększenie procenta puli drewna przeznaczonej dla stałych, sprawdzonych klientów.
2. Większe premiowanie przy sprzedaży intensywności przerobu drewna – im bardziej korzystne dla gospodarki, zaawansowane (głębsze) wykorzystanie drewna, tym większa premia.
3. Oferowany produkt drzewny dostosowany do potrzeb polskich nabywców, a nie zagranicznych np. z Dalekiego Wschodu.
4. Proklimatyczna lokalność – premia dla kupców przerabiających drewno bliżej miejsca pozyskania, aby uniknąć zbędnie generującego CO₂ nieracjonalnego transportu drewna.
5. Eliminacja nieuczciwych kupujących przez efektywną kontrolę rzeczywistego sposobu i miejsca przerobu drewna. Przedsiębiorcy unikający kontroli nie otrzymają punktów.
6. Eliminacja zjawiska sztucznego popytu na drewno.
7. Większa stabilność i pewniejsza przyszłość, łatwiejsze planowanie – wprowadzenie opcji półrocznej umowy na zakup drewna.
8. Transparentność sprzedaży drewna – pełna jawność nabywców i wartości umów, w tym deklaracji przerobu.
9. Uwolnienie dla przemysłu drewna pełnowartościowego, grubego, które dziś jest używane w energetyce. zdefiniowanie kategorii drewna energetycznego.

Dodatkowo, prowadzone są także bieżące konsultacje zarówno z przedstawicielami branży drzewnej, jak i związkami zawodowymi.

Zaakcentowania wymaga również współpraca Ministerstwa Klimatu i Środowiska z zakładami usług leśnych. Wstuchując się z ich potrzeby, Ministerstwo przedstawiło kierownictwu PGL Lasy Państwowe oczekiwanie korzystniejszego wynagradzania usług leśnych niezwiązanych z pozyskiwaniem drewna np. pielęgnacyjnych czy hodowlanych. Jednocześnie nie budzi wątpliwości, że w ślad za tym kierunkiem musi zmierzać oczekiwany społecznie wysoki standard usług leśny, wyrażający się w dbałości także np. o stan dróg leśnych po przeprowadzeniu prac, których stan obecnie jest częstokroć przedmiotem skarg mieszkańców.

Pragnę podkreślić, że podjęte działania w sposób znaczący usprawniły zarządzanie w zakresie realizacji moratorium z jednoczesnym minimalizowaniem skutków dla pracowników leśnych. Zasadniczo uniknięto sytuacji wskazanej w interpelacji, aby dochodziło do utraty możliwości zarobkowania wskutek obowiązywania moratorium.

Pytanie nr 2. *Czy w ramach opracowywania rozwiązań szczegółowych dla ww. obszarów przewidziane jest przeprowadzenie konsultacji społecznych i szczególna współpraca w ich wypracowywaniu z lokalnymi samorządami?*

Obecnie w ministerstwie trwają prace nad zorganizowaniem dialogu związanego z kompleksową reformą modelu leśnictwa, adekwatnego do bieżącej sytuacji społecznej, środowiskowej i gospodarczej. Inicjatywa - Ogólnopolska Narada o Lasach, będzie obejmowała cykl spotkań eksperckich, których celem będzie wypracowanie kierunkowych wytycznych oraz rekomendacji dla Ministerstwa Klimatu i Środowiska dotyczących kierunków reformy modelu gospodarki leśnej. Reformy te są niezbędne, żeby dostosować obecny model ochrony i użytkowania lasów do aktualnych uwarunkowań społecznych, gospodarczych i klimatycznych. Inicjatywa ta będzie opierała się na otwartym dialogu oraz dyskusji opartej na merytorycznych argumentach. Będzie realizowana w ścisłej współpracy z wszystkimi podmiotami zainteresowanymi reformą gospodarki leśnej, w szczególności Lasami Państwowymi, przedstawicielami strony społecznej, przedstawicielami biznesu oraz innymi interesariuszami. Nadrzędnym celem planowanych działań jest zapewnienie trwałej ochrony najcenniejszych ekosystemów leśnych oraz wzmocnienie pełnionych przez nie funkcji oraz świadczonych usług ekosystemowych.

Tematem pierwszego spotkania, które zostanie zorganizowane w dniach 22-23 kwietnia 2024 roku, będzie wypracowanie wytycznych i rekomendacji dla procesu wzmocnienia ochrony lasów o szczególnych walorach przyrodniczych i społecznych.

Jednym z założeń tej inicjatywy będzie m.in. wspólne wypracowanie:

- kryteriów wyboru obszarów o szczególnych walorach przyrodniczych i społecznych,
- organizacji procesu wyznaczania obszarów o szczególnych walorach,
- kierunkowych zasad prowadzenia gospodarki leśnej na obszarach o szczególnych walorach oraz modelu zarządzania z udziałem społeczeństwa (sposób zapewnienia

udziału społeczeństwa w podejmowaniu decyzji na temat sposobu prowadzenia gospodarki leśnej na obszarach o szczególnych walorach oraz podział odpowiedzialności);

- niezbędnych działań ograniczających ewentualne negatywne skutki oraz działania osłonowe (m.in. dla pracowników zakładów usług leśnych, przemysłu drzewnego, społeczności lokalnych, samorządów);
- niezbędnych działań gwarantujących trwałość rozwiązań (przede wszystkim niezbędne zmiany legislacyjne), założeń dotyczących systemu finansowania działań ochronnych oraz działań wzmacniających funkcje społeczne, jak również działań wspomagających i wzmacniających pozytywne efekty;
- organizacji i harmonogramu wdrażania działań na rzecz wzmocnienia ochrony obszarów o szczególnych walorach, w tym wskazanie ewentualnych priorytetowych potrzeb ochronnych wymagających szybkiego procedowania lub tymczasowego zabezpieczenia kluczowych obszarów.

Ważnymi uczestnikami Ogólnopolskiej Narady o Lasach są przedstawiciele samorządu terytorialnego. Zaproszeni zostali: Związek Gmin Wiejskich Rzeczypospolitej Polskiej, Związek Powiatów Polskich, Związek Miast Polskich, Unia Metropolii Polskich.

Pytanie nr 3. Czy mając na uwadze skalę, w jakiej przygotowywane zmiany mogą zaingerować w charakterystykę gospodarczą gmin nimi dotkniętych, przygotowane zostaną również szczególne programy dla samorządów, przedsiębiorców i osób indywidualnych, aby mogły do tych zmian się dostosować, bez ryzyka pogorszenia bytu?

Jak wskazano w odpowiedzi na wcześniejsze pytanie, jednym z założeń Ogólnopolskiej Narady o Lasach będzie wypracowanie niezbędnych działań ograniczających ewentualne negatywne skutki oraz wypracowanie działań osłonowych (m.in. dla pracowników zakładów usług leśnych, przemysłu drzewnego, społeczności lokalnych, samorządów).

Nie można tracić z pola widzenia, że wzmocnienie ochrony lasów i ograniczenie pozyskania drewna może tworzyć nowe miejsca pracy związane z pielęgnacją i hodowlą tych lasów, a wskutek zachowania ich walorów – miejsc pracy w sektorze turystycznym. Warto też zaznaczyć, że sąsiedztwo lasów cennych przyrodniczo i ważnych społecznie zwiększa wartość sąsiednich nieruchomości, a w konsekwencji zamożność mieszkańców gmin.

Z wyrazami szacunku

Z up. Ministra

,

Mikołaj Dorożala
Podsekretarz Stanu
Ministerstwo Klimatu i Środowiska
/ – podpisany cyfrowo/

Do wiadomości:

Departament Spraw Parlamentarnych w Kancelarii Prezesa Rady Ministrów